

II. СЫРОВАТКАЯ.

Уу—олохпур тына

Аны кэлэрин мүлчү тутумуохха

Историческая наука доктор, профессор Г. П. Башарин «Улахан уу туһунан» диэн үлэтигэр XIX үйэ, 1880 сыллаахха, улахан уу кэлбитин туһунан суруйар. Ол иһин эгэр улуустар элбэх алаастары, күөлэрин тилинэрбитин ахтар, ону доо кэспээннэн, архив докумуннарынан бигэрлэтэр. Онуоха холбооннох улахан уу 1967 сыллаахха кэлэн аастынан умна илик буолуохтаахпыт. Ити хайыуһа 27-с сылыгар барда. Ону бөлөмө суох буоланмыт корбутунан, тугу да тутаммакка аһарбыппыт. Ити уу кэлбит сүрүн төрөттөрө минниктар этилэр: күһүнэ улахан ардахтаах этэ, онон сир улахан-нык нүөлсүйбүтэ, үрэх бастара, үрүлээр-харыйалар мууһунан толмуттара, кыһынны хаар халынык түспүтэ, сааһыгар хаар суоллубакка турданыма эмискэ итибитэ, ити кэмтэ 10—15 см чинг хаар ыга түспүтэ. Үрэхтэр, үрүлээр уулар хааман эрдэбин ардахтар түһүлээбиттэрэ. Сир ирэнэ, тол этэ. Үрэхтэр-битигэр, үрүлээрбитигэр, алаастарбытыгар халаан уута халыһыан киирбитэ, үлүскэннэх уу сүүрүктэрэ үлээ-үлээ түспүтэрэ. Былыргылар итинник ууну «мас атахтаах уу» диэн этэн эрдэхтэрэ.

Урукку Сүбүрүускай аатынан совхоз дуоно Болтоҕо тыһыан туораан сыдыһыар буолбуппунт. Чурапчы сэлэниһэтигэр техниканаан арҕа муостанан эрэ киирэрбит. Хор онуук балысхан ууну күөһүн-хаһыан кыһыан туһаматахпыт. Ол бөлөмө суох олорон биэрбиппиптэн, бэйэбит буруйбутуттан буолбута. Таатта, Бабада, Солообут, Куоҕалы үгүс, Сырдаах, Сытаһалаах, Маалла, Дьуойа, Улахан Күөл, Улуу сыһыны буор быһытара олорчу алдыаммытара. Оччолорго уолбут күөлэрбит онуларын диниһэһэтиһит, котлованнары хаһан сата күөлэри үөскөтүөхтүгэр. Итиннэ ити итэһин хатылаабатарбыт ханник...

Быһыл буолбатаһына уу эһил кэллээ. Кырдаастар бистэлээһиннэрэ уонна аспит күһүн саваланыта уу кэлэрин түстүүлэр. Былыргы күһүн ардахтаах этэ, сир балаача нүөлсүйбүтэ. Айылга отун-маһын «ник-тэппитэ», коммюүн түһэрбитэ. Күһүн тилэх муоһа-чыттар үрэх бастарынан, үрүлээринэн толгон эрэр ууну тоҕута кэлэн сылдыһыттарын туһунан кэпсэбиттэрэ. Ити барыта үчүгэй сыһыны. Олус да дохсун буолбатар, быһыл саас үрэхтэр сүүрдүөхтэрин сеп курдук. Онон уу тутууларын ситэрэрбит,

Николай СОЛОВЬЕВ.
Улуу бачуоттаах
гражданин.

ХАРДАРЫТА ӨЙӨҮӨН-УБАҤАН

С ИР-ДОВДУ байа-байа-харттан уратылааһыларын кэрэстэ, улуус уулустан уратылаһар дьонноох-сэргэлээх, атыттарга эмнэ онуук сыһыаннаах буолаллар. Сорохтор алаастайдык, олус айаһастык, сорохтор тоҕуруун со-бустук көрсөчүлэр. Чурапчылар эрийн-буруйу элбэхтик көрсүбүт, күөс өртүнэн хоту көһөрүлүү кыһалбатын билбит, мөдүн сүтү-курааны кытта алтыһар буоланнар сылдыр ыалдыкка, хомор хонноҕо, айаҥ дьонугар олус истиг, айаһас сыһыаннаахтар дин саныыбын. Былыргыттан ат боҕо, кус быһыт, сырдыкка-көрөдө, үөрөхкэ, спорка тардыһар дьон, талыһаах суруйааччылар үөскүүр түөлбөлөрө Чурапчы.

Ити дойдун биһир ытык ыалларын нэргэниин Екатерина Сергеевна Морозованы уонна Гаврил Николаевич Сивцевин бэрт өрдөөтүтэн билаһын. Олус үөрүннээх дууһалаах, кимнээх барытыгар истиг-

айаһас сыһыаннаах дьон. Кинилэр 50-ча сыл биһиргэ олордубут, уон оҕону төрөтөн улаатыннардылар. Ити усталаах туоратыгар көрсөһүннэр сэрин ыар, сүт-кураан кыһалбалаах сыдыларын биһир сүбөнөн, айа-дэмнээхтик олорон туораан кэллилэр. Онуоха кинилэр дьонно-сэргэлээх ыкса малларыгар үтүө сыһыаннара төһүүнэн буолбута чуолкай. Кэргэниилэр эдэргэ-эмэнгэ, оҕо-бодохтарга тэҥник сыһыаннаһаллар.

Хаһаайка Екатерина Сергеевна ирэтэһиннэр үтүөтэ, асчыт бастыга. Онон дуоһуна да суох бородууктанан үтүрүмсүтөн улахан дьээ кэргэн бүтүнүкү тоҕо-хана аһымын хаачыйан оҕолорун улахан муна-тана суох атахтарыгар туруортаата. Ийэ барахсан туттута-хаһыта чыгыа атын буолааҥа эбээт. Араас аҥаас кыччы, чычырбас сылларыгар барыларын саҥаны булан, атыһаһан таһыналар кыаллыбата биллэр. Онуоха Екатерина Сергеевна уран тарбахтара

улахаттар аччаабыт таһастарын тулсабайдык быһылаан, снэдэрэйдик сиктээн, уурбут-туппунт курдук тигэн кыраларын бөрөөн-тараан баччаа аҕалтааҥа эбээт. Былыр-аҕалтааҥа эбээт, саҥылар да эгэллэриннэн, саҥылар да эгэллэриннэн, таллаах, ылсарылаах хаһаайка итинник дьаһаһар буолара. Кыһынны сылаастык, саһынын чараастык таһынаран, көмүскэн-харыйһан 4 кыһыс, 6 уол оҕолорун ыал-дьон оҕортообутуттан ийэ барахсан үөрүүн үөрэр.

Оттон дьээ кэргэн аҕа баһылыга Гаврил Николаевич идэтинэн учуутал, кырачааннары элбэх сыл иналит-үөрэллэп кийи. Кэлин нэһилиэгэр Собиот исполкомун председателин талыллан хас да сыл үлэлээбитэ, нэһилиэниһэ ортохтар араас өрүттээх үлэлэри ытыһыта, оччотуу булаас предстателин быһытынан дьон-сэргэ ортохтар убааста-быһынан, диниһ ытыкта-быһынан туһанара. Аҕа быһытынан бултаан-алтаан кэлэн оҕолорун төһө-

дөөх элбэхтик үөрүүн-аһаан ситэр уустук буолуо. Кини төрөппүт быһытынан сыһыаннаах-тыһыта, дьонго үтүө сыһыана олорчу оҕолорун бэриллэбит, ийэлээх аҕалара хайдахтары да, оннук үтүөкэннээх ити-лиһээхтэр, үөрөхкэ, билиһ-көрүүгэ, үчүгэйгэ-кэрэбэ тардыһыһаахтар.

Оҕолоро бары аналлаах үөрөхтээх специалистар Республика араас муунуктарыгар, Дьокуускай куоракка үлэлиллэр, бэйэлэрэ туспа ыаллар, оҕолордоохтор. Онон Екатерина Сергеевна уонна Гаврил Николаевич ытыкта-наар, таһанар эбээлэр уонна эһээлэр, ханна да тийибиттэрин иһин кэтиһиллээх, күүтүүлээх дьон. Тая сирин сэмэй ыалын удьуордара билигин республика араас улуустарыгар, Дьокуускайга тийи тарданан үлэли-хамсыы, үөрэ-көтө дьоллоохтун олоронноруттан күн сирин кийитэ үөрэр, ийэни кийитэ астынар.

Петр СИДОРОВ,
пенсционер, норуот үө-
рэдиринин туйгуна.
Дьокуускай к.

ДЫКТИ МУЗЕЙГА АЙАН

Оҕолорбутун кытта «Эрэл» түмкүү чилимнэрэ 11 буоламмыт Сото муузейыгар сырыттыбыт. Ан-гобустан түһээт «Оһуокай» уратыгар киирбэит. Ийэ—сахалы ойуу-мандар, салама арааһа иһаммыт, сахалы истиг кийиллээх мууһа дьилэйдэр. Остуолу тула олорон бары эй-дэтибит. Ураһа таһыгар хаарынан оһоһуллубут дьикти кыһаллар, сахалы таһастаах дьоннор, былыргы кыһаһа, мууһу-нан оһоһуллубут үрдүк сыыр, башка көрөчүлэр болломторун тардар. Оҕолорбут сыһыра дьуһу-йа хатыһа-каһаһа, сымардалаах акка олордубут. Ити дьиктигэр муу-мууһа тийэбит.

Диринг булууска тоһуран истэх аһыма нуоһа, эһэ оҕолоро эбэрдэллэрдик олордолоро костон аһар. Киирээти кытта чаппараак эҥки араас өгүнэн дьиримини көр-сөр, ити аһыгар муустан оһоһуллубут сата кыта-лык үтүкүүлүү сыдыһа-

ра көстөр. Манна муу-тан оһоһуллубут макчир-гөлөр, сардаана сибэни күлүмүрдүү ооннууллар. Ити кийиттэн Манчаары алаһыгар Арымаһаахха айаннаһыт. Аара 300 свастаах баһаһай бөскө сүтүрүһүн, бэлэх-туһах биһэрэн аһабыт. Ол кийиттэн Манчаары үөскэ-бит, олорбут балаһыан көрөбүт, былыргы сахалар иһиттэрин - тоһуостарын сонурдатыбыт, хотонугар киирө сырыттыбыт. Барыта сонун буолан дьикти-гэһимини мууһа суох.

Вийиһи музей хаһа-йына Василий Николаевич сахалы таһастаах дьик-титтэн утары таһсан кө-рүстэ. Кини ортохтар ти-мир оһоһоох төгүрүк бы-һылаах теплицатын, са-һынын ас аһыар алта мууһукаах кыраһый дьээ-тин көрдөрдө, ураһа кийи доруобуйатыгар туох ту-һалааһын сийлиһ быһа-ран биэрэ. Дьээ кийи-бит, эмнэ сахалы таһас-таах хаһаайка Валентина Иванова айаһастик көр-

сөр. Кини үрүн көмүстөн оһоһуллубут илин уонна кэлин кэһиһэрдэр туох суолтаахтарын кэспир. Бэйгэ идэтинэн немецкэй иһиһиһе английскэй тыл учуутала эбит. Түмүккэ сахалы тойугунан алҕаан атаарда.

Музей хаһаайынара и-нини быһааннарын били-һиннэрдилэр. Эһилл са-һалы көстүүлээх уонна оһоһуулаах 12 иһэстэлээх эһэстээх гостиницаны үлээ киллэрэр баһалаах-тар, ол маһетын көрдөрдү-лэр. Түмүккүтүгэр хаар-тыһаҕа түстүбүт, харда суһенири туттардыбыт.

Иһиһиһи дьикти музейи көрдөртүһүн, айаһас дьону кытта билиһиннэ-риттэрин иһи Саха Рес-публикатын Ил Түмэни депутатыгар, Чурапчыта-һы республиканскэй оҕо спорттунан оһуулаһын ди-ректорыгар М. Д. Гуляев-на, А. П. Переломова уонна шофер С. С. Федо-рова истиг маһаһытын тирдэбит.

«Эрэл» түмкүү
төрөһүтүтэ.

Бэчээккэ сурутуу саҕаланна

тарар. «Чолбонго» нэһи-лиһиһэ 22200, тэрилтэ 33.000, «Чурапчынык» нэһиһиһиһэ 6000, тэрилтэ 8000 солкуобайы төлүүр. «Саҥа олох» нэһиһиһиһэ 11400, тэрилтэ 22100 солкуобайга суру-тарыллар.

Кини бэчээт сыһаала-рытын быһахтыаҥ ылаах-ха, «Труд» 41544, «Ком-сомольская правда» 64000, «Советская Рос-сия» 35332, «Спид-инфо» 11196, сурууааллартан «Огонек» 7848, «Здоре-

вье» 23340, «Журнал мод» 14880, «Крестьян-ка» 25440 солкуобай бу-луохтара.

Сурутуу улуустааһы федеральнай почтотай си-бээс бары отделениелары-гар уонна бэчээт суру-тарыһа аһыһыт үлэһит-тэр хаартаа суох ыһа-лар. Сыт иһиһ аһыгар таһынан-суоттанан, та-һаһынан баран бэчээккэ сурутарыһа тирдэһах-ха.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.

История кэрэһитэ харыстаныах- таах

Болломтону эрэйэр

Улуу кийиһигэр Ко-маров уулусса 12 №-тэр бөрүкүтэ суох на-стүүлээх дьээ турар. Дьон үгүстүк сылдыр өртүгэр «1922—1923 сс. манна Курашов штаба олохсуйа сыл-дыһыта» диэн бэһи-суруктаах. Бу истори-ческэй дьээ дин са-һаһыт. Ол тыһан ба-ран ону сөргүтэр, сэр-гэх көрүһүнүр туһунан улуус кийиһи дьаһа-тата кыһамматтанан хомойо саныһыт. Би-лиһиһи ити дьээ иһиһах-турар, арҕаа өртүгэр биһир мал олорон. Онон ким барыта кийиһи аһыһыттан да, таһах-тыһан да сеп курдук.

Бу историческэй дьээ биһиги оһоһорбуттар, сизиннэриттэр, хос сизиннэриттэр тий-иһээтэһин уһууу суох түстээхтүгэр. Онон са-һиһиһиһи дьаһалтата уонна улуус культу-ра управлениһа үчү-гэй көстүүлээх тыһа-һаһыт түһэһаһа, иһи-һаһыт түһэһаһа сыһа-онортоолоро наада. Бу биһиги улуусу истор-иһа буоларын умиу-суох түстээхтүгэр.

Лена ЕРМОЛАЕВА.

Улууспут уһууһаннарын (детсадтарын) бастыг нитэҕчилэрэ норуот педагогическатын үлөһэ иһилэрини урутаан ыһыстылар. Бу хайысхаҕа иккини тахсылара биллэтиилэр буолла. Үөрүйэхтэри түмэн оһорбут данилааттара республика педагогическай аадыларынгар сонундук иһилииттэрэ, хайсаммыттарэ, ааспыт сыл сатинньагыгар ыһтыллыбыт улууһтаагы конференцияда эмиэ биһирэнилэр. Ыһылыммыгы республикатаагы конкурсна Илэнки уһууһана (сэбиэссэй С. Н. Сорокоумова) иккис миэстэлэммитэ. Онуоха уһууһан үлэтигэр норуот педагогическатын туһанмы оһуччу сманаламмыта. Ыһыл оһунньута иһин эһэр улууһтар нитэҕчилэрин конкурстарыгар Е. Г. Винокурова (Волгог) оһыттаахтарга бастаһын, М. П. Оконеһникова (Толоон) эдэрдэргэ иккис буолдулар. Маргарита Прокольевна норуот педагогическатын биллэһэ, туһанмыта «Мыйдыр ой» дииһи аһаһириһиһинэн бэһистэһэ.

Бу барыта тухтан сабаламжтай? Хоруйдаһар нэриэтэ Арылмах уһуяанын нитээччигэ, норуот үөрөдиринтин туйгуна А. Н. Петрова итинэ туһааннаах үлэтин көрсөн түүхүхлүт.

Ухуулаачны бэйхэ ухуулуубут — буолуохтаах. Дыһар дэбаны, сатаабат сатаабаттан төһөнү үөрэнээдэй? Бу ырдэбил нэ-тээччигэ эрэ буолбакка тө-рөппүккэ кытта турара өй-дөнөр.

Анна Никифоровна
ырыайыт, үнзүүхүт, хас
да музыкальной инстру-
ментчи соннооччу, хомус-
чут, дүгүр-өхсөөчү, уру-
һуйдыт, фотограф. Дьак-
тар киби дьарыгын албам
сатыыр, ол ийгэр—ни-
тэниһиң, өһүрдүт, саха-
һын астааччы. Эр киби
дьарыгыттан—маһы уһа-
нааччы, ытаһыһыта үл-
дээччи (чеканиһки). Алта-
быо иһэтэ. Одолорун эмнэ-
лүүрүгүр үһүр.

Саха уһуһааннара ха
нан тарилла нэхтэриттэ
Москвада онгоһуллубу
уонсай программанын үлэ
лээн кэллилэр. Ити про
грамманы толоруу Россия
бары нитэаччилэрингэр бу
гуччулаах этэ. Омук ура
тыта нахсыллыбат, бары
тын биир халыына кутуу
буолара. Дьэ итинник нэм
тэ Анна Никифорова
1966 сылтан үлэлээн кэл
ла, ситиһиннэлэр, докад
тара хас да хайдал грамо
танын баллэтэммиттэрэ.

«Оюу агаан-мнхээн итгнн төлөө эрдэ сабаламвр да, соччонон ордук туһалаах — нуруот педагогикатын хэмтгнн биллэйн бйрлэблэлтэ итгнннх».

Г. Н. Волков

Кырачааннар да элбэҥи
билиһилэр, сатыһылар

Хас да сэллээх үерүйн
дүн гүмэн, 1991 сэлгэ
«Уран уус» студий про
грамматын суруйбута. Иг
программа республика
гийн таргасын, бийн
рамзигт ээрэн, бөмбөг
тэмдэг хадхлыт.

1992 сылтан «Эрбэх уол», «Татыйык кымыс» дигэн студияларга алталаах кымыс уонна уол оҕолору тустуспа дьарыктыыр. Ити студияларга анаан программатын сангардан оҥордо. Оһио атэллэринэн, алталаах оҕо биллэхтэх: наһилиэгин, улууһун уруксу уонна билигин биллэр уустарын, П. А. Ойууһунай «Дьулуруйар Ньургун Боотур» олонхотун сүрүн геройдарын араас мастан, тиһиртэн, көмүстэн туту-туту оҥороллорун, тиһин, тым, күндү түүлээх араастарын, олортон туту тигэллэрин, чороон, сарт» араас көрүннэрин, ойууларын, саха орнааментаарын (сүрүн дьарыкка билбиктэрин чыгартан) «кыстык», «сайылык» дигэн ойдобуллэри сүөлү иитинитин сүрүн идэлэрин, от хомууругар, оҕуруокка туттуллар тэриллэрин.

Уол оҕо итинн таһынан
саха хуудуохунууктары
үлэлэриттэн уустар уоҕо
растарын, уустар сүрү
туттар төрүлэрин, ат
оҕус көлө туһатын, аты
көлүөт, миннэр төрүлэ
ри, саха быһара туох
туттууларын, уга туохта
онобулларын, хайдах иэ
гэтэлэрин, быһадык
туттарга сэрэхтээх буолу
ну биллэхтэх.

Кымыс оро ассы-нэнилнэ
гин, улуушун билилнээ

нистэнэньхнэрин, тустай
тигин маастардарын, ху
дуоуунньуктар үлэлэрит
тэн саха дыахтарын уоба
райын, тагастар, саптар
оюуруолар араастарын, са
ха танһар тагастарын, ат
ниэргэдлэрин, нистэнэр тө
риллэри, икхэнэ, илп
тһыһыһнан туттарга сэрэх
тээх буолууну билэрэ наа
да.

Алталаах уул оёо сатыр буолуохтаах: быһыччанаан, штихелинэн, быһах эрбинэн, өтүөтэнэ туттуу, ойо быһах ойуулааһыны, таачар сааны, онобуу кыһан огорууу, штихелинэн ойуу түһэриини, быһах эрбинэн маһы, таады эрбээһини, хаамысканы, тыксааны огорууу, ылтаһаны, удурбайы, аалыны, ылтаһына ойуу түһэриини. Дьон көргөтүгү: саһааны тыһарыккы, кыраһа хаары күрдүүнү, хардаҕас маһы саһаансааһыны, бутул түгэди харбааһыны.

Алтадаах кыыс оҕо
оҕуруугу сепкэ дьүүрөлөз
һини, савка тигинини, кыра
чапнараады кизгэттигини
алтан, кулон, күндү түү
лээх сымэди, кус түүтү
тэн, куорсуунуттан, куту
рун түүтүтүн, айылга ма
гырыаадынан араас кыөр
гэли, туостан кырыдан ор
намыч оҕорууу, тагас
ка, сукунаа тигинини, сы
һырыллы, тагаска, туос
ка-синги зыныллы, том
торугу, ыадайкы тигини
птин кизгэттигини, ыл
тан саптан маайа бм

тын хатыны. Динэ нэр
гэнэ: нтн ртилинбэки
дыарыстаныны тэгнэ
нэрэйн көрүүнү-нстини
мүостаны ыраастаһа

сууцсан, нийтн хомуцсан, тагнах-сабм бэрийсэн салгылатыннан комолонүүнү. Кыяс уотна уол оёолбуору ыраастаалынга, овуруот үлэтнэгэр, сибакки үүннэринга, ынах хомуцсууга, лабыктаны, луугу сир аһын үргээлнннн кыттынн.

Үлэ бэлэмнэниитэ,
дьюөрэлэһиитэ

Итгэл бэрэгтэй сүтгэж
этгэххэ дөбөт. Элбөх бө
лэмнэний, үлэ ымпыгар
чымпыгар книрдэр-книрэн
смылын-соруун чуолхай
даан, ньыматын арыан
цүн нваала буолар.

Ингэзэчи студия үлэ-
лиир усулусубуатын тэ-
рийбит. Ууһаанга оёо
үлэлиирингэр сөптөөх хос-
тоохтор, онно үлэ муһуга
баар. Үлэбэ туттарга олох-
тоох матырыһаалы (соро-
бун айылбаттан), оёо хоһу-
гар сөп тэрили булунал-
лар. Ингэзэчи оёо сэвэ-
тээх буюларыгар мыханар.

Холобур, оюуны бийлгич-
нан туттарга бэйгэ кёрдө-
рөн үөрэтэр, бастаан улаа-
нкийли-үстүү оюуны үлэ-
лэтэр, тарбахтарын унугун
нараар, сайыннараар эрчи-
лнини оигтортор, арал-
дүйлбайка, таягайбайка,
үлэлчиллэрин ситиһэр.

Анна Нинифоровна төрөлсүтү өлбөсө, өлбөнү төрөшпүккө сыйыарарга, аялны авторитетин үрдэтэргэ апаан-минзөн үлээлээр. Апаттан-ийэттөн өлбөсө динч-чакчы аялалы-ийэли сыйлап ирдэнэр. Адаларга уол өлө ахсын удурбай усташ, кыынаах быһычча, сахалым кур оҕорторбут. Талаабы, атым да матырыһаалы бэлэмнэтэр. Ийэлэргэ сахалым оһоллоох сон, ырбаахы, саарыбинтэр сарыы этэртөс кыыс өлбөс дьабакка бэргэһэ тиктэрбит. Нитээтчи бэйэтэ туох диирин истнэбин: «Апа сүрөхтээх үлэһит, хорсун-хоодуот санаалаах, дэгиттэр уус эбэтартын идэлээх буолуута, өлөтүн илдэ сылдьан көрдөрөн биэрэн үөрэтинтэ туохха да таннэммат үтүө үөрөх буолар. Биэс сааһыттан иинэ туппут кыыс араас оҕоһуктары сатыыр буолуон сөл эбит. Нитээтчи төрөппүтүүн бииримсэн үлээстэвин, өлөкүүстээх, кыһаттаах санаага та уһуктар, туохха уһуларгын өрдүн ыһыһымта буолар. Тас дейду дьон сахалым танаастаах өлөдөрбүтүн, киһилэр оҕоһуктары кэрэхсии көрбүтүрө. Ити түгэһиэ киһитутта санааһына: «Вийиҥ да өлөдөрбүт үтүгэйдэрин. Үтүгө-кэрээ, дьобурга санаабылга төһө баарар уһу булдуохтаабын сөл».

Олохтоох уустары, маастардары билимнийнэрийн кинилэр үлэлэрин, искусствэ айымныларын нэр доруу ово билимнийн-к

Манна алгалах ово билниг-нөрүүтэ, сатабыл сэтэрн буолбакка, холо бурдаан этиллэр. Нитээтчн байэтигэр тирэнэр өртүн барытын толорор, оттон дьэстээдэтин толорторуу хэс биирдн төрөплүгэн улахан тутулуутаах, эриг-лэхи буолбат.

руугун кэнэтэр, саха нултуратыгар ытыктыбыл, харыстабыл инээр. Оолорго, улуус, нэһилиэк маастардара Амгалина Варашкова, Анастасия уонна Мария Даниловалар оҥоһуктарын көрдөрбүттэр. Нэһилинньиктэн саха уустарын оҥоһуктарын, тус иһитэри, туттар тариллалар мунньан анал мунуук тэрийбүттэр. Оолор бэйэлэрин оҥоһуктарын тустуспа наардаан анал добуурдарга, тавтаах хоррукналарга ууран көрдөрүтэ туруораллар.

Одо нингэчхи тугу нэс-
сирин, хайдах тутарын,
тугу онгорун нэрэн бай-
та холоуун, сатыан ба-
гата ухутар. Сатабыл
сыныа сайдар: талаар
эриэнэчининэн чаагар
сааны онорууга, нэнөрү
ойо быһымтан шихели
нэн ойуу түһэрингэ, нин-
гэ сабы утууттан сник аи-
нээн тигингэ, обурууну
наардаһынган бастына-
ны, чаппараадым нингэ-
гингэ тийнэ. Одо биэстэ-
дэр билбитин, сатабытын
алтааһаар салгы сайын-
наар.

«Уран Уус» студия үл-
тө саха тылыннан уус-уран
айымнытын билиһиннэ-
ринтээн саадаламмыга дьэ-
биппит. Саха фольклорун
билбөккэ эрэ кини при-
кладной искусствотын сүт-
дириниктэ өйдөөбөккүт
дири интээччи. Оҕолор са-
халыы таабырыны, ас хо-
һоонун элбэҥ билэллэр,
остуоруулаһырга, оһуо
кайдыырга үөрөнэллэр
«Ньургун Боотур» олон-
хоттон быһа тардымалары,
хомусчуттар көлөрүүлэ-
рым пластинкаҥа истэл-
лэр, «Кылыһах» дьин тус-
па студияҥа эмиз дьарык-
танааллар. Интээччи оҕо-
лорго үлэли олодохто-
руна, колобур, Екатерина
Захарова, Анна Егорова
сахалыы намыһа ырыла-
рын иһитиннэрэр. Эбэтэр
бэйэлэрэ таптыыр ыры-
ларын иһиллэр-иһиллибэт-
тин ыһалар. Кыргыттар
истэнэ олорон «Көлүм-
чээнн», «Клумба сибэни-
тин» истинэхтэрин бинтэр-
ылмаахтарын сөбүн, ит-
ырылаар истэниин ритми-
гэр сөп түбөһэллэрин ин-
тээччи билиэттир. Итин-
ник ыымаларынан оҕо-
үлэтин дьүөрэлээн, сит-
рөн таһыйар.

Студентын өбөлгөсө өр-
йуонга, республикага кы-
(Салтыкатын 4-с сүр. көр.)

Улуус киинигэр Пиэрибэй
Маайдаабы демонстрация
б э р э э д э г э